

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1905

Vragen van de leden **Karabulut** (SP) en **Ploumen** (PvdA) aan de Minister van Defensie over *het afbreken van een inlichtingenoperatie naar aanleiding van de verklaring van een oud-commando* (ingezonden 27 maart 2018).

Antwoord van Minister **Bijleveld-Schouten** (Defensie) (ontvangen 24 april 2018).

Vraag 1, 2, 3, 6 en 13

Klopt het dat leden van het Korps Commandotroepen recent, vervroegd zijn teruggehaald uit een missiegebied naar aanleiding van de verklaring van oud-commando Kroon over een gijzelingsincident? Zo nee, wat zijn dan de feiten?¹

In hoeverre hebben geheime operaties invloed op lopende, niet geheime, missies zoals in de Tweede Kamer besproken?

Klopt het dat het de operatie in Kabul betrof?²

Is de veiligheid van Nederlandse militairen door de onthullingen in het geding geweest? Zo ja, op welke wijze en welke consequenties heeft dit voor missies?

Klopt het dat de afgelaste operatie valt onder bijzondere inlichtingenverzameling?

Antwoord 1, 2, 3, 6 en 13

Over inlichtingenoperaties doe ik in het openbaar geen uitspraken.

Vraag 2

In hoeverre hebben geheime operaties invloed op lopende, niet geheime, missies zoals in de Tweede Kamer besproken?

Antwoord 2

Zie het antwoord op vraag 1.

¹ Nieuwsuur, 23 maart 2018

² <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1714914/dodelijke-actie-kroon-tijdens-spionagemissie-omgeven-met-raadsels>

Vraag 3

Klopt het dat het de operatie in Kabul betrof?³

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 4

Klopt het dat de juridische basis van deze operatie de Wet Inlichtingen- en Veiligheidsdienst is?⁴ Welk artikel in de Wet Inlichtingen- en Veiligheidsdienst is daarvoor ingeroepen?⁵

Antwoord 4

Operaties op basis van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2002 moeten passen binnen de taken van de diensten zoals genoemd in de artikelen 6 en 7 van die wet. Voor zover tijdens de uitvoering van een operatie sprake is van het uitoefenen van bijzondere bevoegdheden, wordt daarvoor de goedkeuringsprocedure toegepast zoals omschreven in de wet.

Vraag 5 en 7

Wat is het verschil tussen geen toestemming verlenen voor de verklaring van Kroon verlenen en geen verbod opleggen om naar buiten te treden? Hoe verhoudt het niet verbieden van naar buiten treden zich tot de strikte geheimhoudingsplicht zoals geldt voor geheime operaties? Wanneer en onder welke voorwaarden kan worden afgeweken van de geheimhoudingsplicht?

Waarom is, vanuit redenen van compromittering van de operatie alsook bescherming van andere betrokkenen, niet gekozen voor een verbod op naar buiten treden voor betrokken oud-commando?

Antwoord 5 en 7

Een ambtenaar dient zelf de afweging te maken of een uitlating past binnen de geldende wet- en regelgeving, waaronder de (Militaire) Ambtenarenwet. Een verbod op het doen van uitlatingen is, indachtig artikel 7 van de Grondwet, slechts mogelijk voor zover daarvoor een wettelijke basis bestaat. Wat betreft de vrijheid van meningsuiting van ambtenaren, verwijs ik u naar de antwoorden van 26 mei 2015 op de Kamervragen van het lid Hachchi (Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nr. 2354). Van een wettelijke geheimhoudingsplicht, zoals ten aanzien van staatsgeheimen, kan alleen worden afgeweken na toestemming van de Minister. De verklaring van majoor Kroon bevatte geen staatsgeheimen.

Vraag 6

Is de veiligheid van Nederlandse militairen door de onthullingen in het geding geweest? Zo ja, op welke wijze en welke consequenties heeft dit voor missies?

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 7

Waarom is, vanuit redenen van compromittering van de operatie alsook bescherming van andere betrokkenen, niet gekozen voor een verbod op naar buiten treden voor betrokken oud-commando?

Antwoord 7

Zie het antwoord op vraag 5.

³ <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1714914/dodelijke-actie-kroon-tijdens-spionagemissie-omgeven-met-raadsels>

⁴ <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2224034-commando-s-teruggehaald-van-missie-na-verklaring-kroon.html>

⁵ Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten, <http://wetten.overheid.nl/BWBR0013409/2018-01-01#Hoofdstuk2>

Vraag 8

Is met betrokken oud-commando, als Veteraan, contact onderhouden door Defensie? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8

Ja. Majoor Kroon is in actieve dienst bij Defensie waardoor er uiteraard contact met hem is.

Vraag 9 en 10

Kunt u, gezien de verklaringen van de betrokken oud-commando, de veiligheid van uitgezonden militairen en commando's op missie nu en in de toekomst waarborgen?

Wat is uw reactie op de ontstane onrust naar aanleiding van Kroon's verklaring onder militairen en hun familie?

Antwoord 9 en 10

Mocht er onrust zijn ontstaan, dan betreur ik dat. Ik kan u echter verzekeren dat Defensie bij alle missies en uitzendingen constant aandacht heeft voor de veiligheid van uitgezonden militairen.

Vraag 10

Wat is uw reactie op de ontstane onrust naar aanleiding van Kroon's verklaring onder militairen en hun familie?

Antwoord 10

Zie het antwoord op vraag 9.

Vraag 11

Op welke wijze wordt het thuisfront op de hoogte gehouden van de veiligheid van de militairen die in desbetreffende missiegebieden waren en zijn?

Antwoord 11

Bij missies en uitzendingen wordt het thuisfront voor vertrek op een thuisfrontinformatiedag uitgebreid voorgelicht over de missie, het land waar de missie plaatsvindt en over de ondersteuning en informatielijnen waarop het thuisfront kan rekenen. De ondersteuning bestaat uit de Diensten Geestelijke Verzorging, Bedrijfsmaatschappelijk werk, de militaire gezondheidszorg, de situatiecentra, de bureaus thuisfrontzorg en de vrijwilligersorganisatie «Defensie Organisatie Thuisfront». Per missie wordt daarnaast uit de families van de militairen een thuisfrontcomité opgericht. Het thuisfront kan bij deze instanties terecht voor informatie en hulp. Gedurende de missie zijn er ook thuisfrontcontactdagen waarop actuele informatie over de missie wordt verstrekt. Over de actuele situatie in het missiegebied kan het thuisfront echter niet altijd worden geïnformeerd om de veiligheid van de operatie te garanderen.

Vraag 12, 14 en 15

Klopt het dat tot deze operatie is beslist op basis van het politieke beleid, zoals dat door Minister De Grave in augustus 2000 is vastgesteld?⁶ In hoeverre verhoudt dit politieke beleidskader uit augustus 2000 zich tot de Wet Inlichtingen en Veiligheidsdiensten?⁷ Kunt u dit toelichten?

Bent u bereid algemene (dus geen gedetailleerde) informatie aan de Kamer te verstrekken over het aantal operaties dat u sinds 2000 hebt uitgevoerd op basis van het beleidskader van De Grave? Kunt u dat aangeven per ieder van de zes beleidsterreinen afzonderlijk?⁸

Deelt u de opvatting dat de democratische controle, gezien de grote impact van dergelijke missies op samenleving alsmede de onthullingen van majoor Kroon, verbeterd dient te worden? Zo ja, bent u bereid het bestaande beleidskader te evalueren? Zo nee, waarom niet?

⁶ 26 800 X Nr. 46 d.d. 23 augustus 2000.

⁷ Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten, zie <http://wetten.overheid.nl/BWBR0013409/2018-01-01#Hoofdstuk2>

⁸ Het gaat hierbij om bijzondere inlichtingenverzameling, bijzondere aanhoudingen, aanvallen op geselecteerde doelen, militaire steunverlening aan bondgenoten, evacuatie van landgenoten uit levensbedreigende situaties en internationale terreurbestrijding.

Antwoord 12, 14 en 15

Wat betreft de besluitvorming en verantwoording inzake speciale operaties en geheime operaties en de verhouding tussen het beleidskader en de Wet op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten verwijs ik u naar mijn brief van 27 maart jl. (Kamerstuk 34 775 X, nr. 88).

Vraag 13

Klopt het dat de afgelaste operatie valt onder bijzondere inlichtingenverzameling?

Antwoord 13

Zie het antwoord op vraag 1.

Vraag 14

Bent u bereid algemene (dus geen gedetailleerde) informatie aan de Kamer te verstrekken over het aantal operaties dat u sinds 2000 hebt uitgevoerd op basis van het beleidskader van De Grave? Kunt u dat aangeven per ieder van de zes beleidsterreinen afzonderlijk?⁹

Antwoord 14

Zie het antwoord op vraag 12.

Vraag 15

Deelt u de opvatting dat de democratische controle, gezien de grote impact van dergelijke missies op samenleving alsmede de onthullingen van majoor Kroon, verbeterd dient te worden? Zo ja, bent u bereid het bestaande beleidskader te evalueren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 15

Zie het antwoord op vraag 12.

Vraag 16

Welke mogelijkheden ziet u om de Kamer beter te informeren over publicaties die de veiligheid van militairen tijdens lopende missies mogelijk in gevaar kunnen brengen?

Antwoord 16

Ik kan hierover geen algemene uitspraak doen. Wanneer een dergelijke situatie zich voordoet, wordt zorgvuldig bekeken hoe de Kamer zo goed mogelijk kan worden geïnformeerd; dit kan per geval verschillen.

Vraag 17

Wanneer verwacht u dat het openbaar ministerie het onderzoek naar de uitlatingen van majoor Kroon afrondt? Bent u bereid de Tweede Kamer hierover te informeren?

Antwoord 17

De Minister van Justitie en Veiligheid heeft laten weten dat het Openbaar Ministerie de melding omtrent de gebeurtenissen in 2007 zorgvuldig onderzoekt. Zodra het Openbaar Ministerie een besluit heeft genomen, zal de Kamer daarover worden geïnformeerd.

⁹ Het gaat hierbij om bijzondere inlichtingenverzameling, bijzondere aanhoudingen, aanvallen op geselecteerde doelen, militaire steunverlening aan bondgenoten, evacuatie van landgenoten uit levensbedreigende situaties en internationale terreurbestrijding.